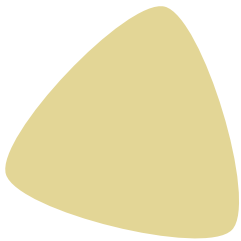

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. 90
Juny de 2017
Any VIII

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i una sola ànima	7
Sant Josep Calassanç, un prevere urgel·lità universal	
IGNASI NAVARRI	
Presents com el llevat	9
Corrupció i Bé Comú	
PERE OLIVA MARCH	
Anunciar la Paraula	11
Pentecosta (Ac 2, 1-11)	
VÍCTOR MOSQUERA RAMOS	
Deixebles de l'Evangelí	13
John Henry Newman, un model d'evangelitzador (II)	
FRANCISCO J. CABRERO	
Al servei de l'altar	15
Viviu segons el Diumenge	
JORDI FONT	
Reclinats sobre el pit del Senyor	17
Les «set temptacions» d'Egipte	
NORBERT MIRACLE	
Rentar els peus	19
Catecumenat (II)	
FELIP JULI RODRÍGUEZ	
Un bisbe ens parla	20
Jornada Mundial de les Comunicacions Socials	
+ SALVADOR GIMÉNEZ VALLS	
Hem vist, hem llegit	22
Lluís Duch, <i>L'exili de Déu</i>	
AGUSTÍ BORRELL	
Nota dels bisbes de Catalunya	25

El proppassat diumenge 21 de maig el Papa Francesc, en acabar la pregària de l'Àngelus a la Plaça de Sant Pere, va anunciar la creació de cinc nous cardenals: dos europeus (Barcelona i Estocolm), un africà (Bamako a Mali), un llatinoamericà (San Salvador) i un asiàtic (Pakse a Laos). La tria és una mostra més de la universalitat de l'Església i de la voluntat del Sant Pare de subratllar el paper de les perifèries en el seu projecte de reforma eclesial. En tres d'aquests països (Suècia, Mali i Laos) el catolicisme és netament minoritari, i l'Església catòlica manté un diàleg intens amb les confessions i tradicions religioses dominants: protestantisme, Islam i budisme, respectivament. En els altres dos casos, la majoria de la població es confessa catòlica. D'altra banda, dels cinc nous cardenals, només dos són arquebisbes (Mons. Omella, Barcelona, i Mons. Zerbo, Mali). Els altres tres són el bisbe d'Estocolm, Mons. Anders Arborelius, el bisbe auxiliar de San Salvador, Mons. Gregorio Rosa Chávez, i el vicari apostòlic de Pakse, Mons. Louis-Marie Ling. També en aquesta tria de noms s'aprecia l'opció per les perifèries que caracteritza el pontificat del Papa Bergoglio.

El primer nom que el Papa pronuncià fou el de Mons. Joan Josep Omella i Omella, Arquebisbe metropolità de Barcelona des del 26 de desembre de 2015. Als seus 71 anys l'Arquebisbe Omella s'ha convertit en membre del Col·legi Cardenalici, el primer òrgan sinodal de l'Església catòlica. Cert que la primera forma de col·legialitat episcopal és la que inclou els més de 5.000 bisbes que integren el teixit territorial i curial de l'Església, però alguns d'aquests bisbes –i també alguns que no ho són, com el prevere albanès Ernest Simoni Trojani, un gran testimoni de la fe condemnat a mort primer i després presoner durant 18 anys a les presons comunistes del seu país– són escollits per formar el «senat» del Papa.

El nou Cardenal és un home sensible a les perifèries existencials i humanes, al dolor de les persones a qui la crisi econòmica ha deixat en una situació de pobresa, a la solitud dels qui es troben sense sortides davant un present difícil i davant un futur incert, en una paraula, als pobres a qui el Senyor considera els preferits del Regne. Aquest és un fil roig de la vida de Mons. Omella en tant que pastor del poble de Déu, com a prevere primer (1970-1996) i com a bisbe després.

En l'itinerari de Mons. Omella com a prevere, hi ha dues etapes que el porten a dues perifèries: al cor de l'Àfrica i a les parròquies rurals del Baix Aragó. Omella duu a terme la seva formació superior dins una congregació missionera, la Congregació dels Pares Blancs, per mitjà de la qual entra en contacte amb la cultura francòfona (estudis a Lovaina) i dins la qual viurà una llarga estada al país de Jesús. La Societat de Missioners de l'Àfrica o Pares Blancs, fundats pel Cardenal Charles Lavigerie l'any 1868 mentre era arquebisbe d'Alger, és

la família que aixopluga la passió missionera del jove seminarista de l'arxidiòcesi de Saragossa, nascut a Cretes –fins al 1956, parròquia de la diòcesi de Tortosa. La component missionera de la personalitat del nou Cardenal té, doncs, unes arrels ben definides en allò que és la «missio ad gentes», viscuda concretament en l'evangelització de l'Àfrica. Àfrica és la gran perifèria d'Europa, actualment amb un catolicisme consolidat que deu tantíssim a l'acció indefallent dels missioners. Àfrica és també l'impuls missioner que malda per dur el missatge de l'Evangeli als qui no el coneixen i a qui Déu ha cridat a ser fills seus. Mons. Omella s'estarà un any de la seva vida a la República Democràtica del Congo vivint els afanys de la missió i els goigs dels qui escolten i acullen l'Evangeli en el seu cor. L'itinerari personal del nou Cardenal recolza, doncs, en la passió per l'Àfrica i per la missió. La noció de «deixeble missioner», central en la *Evangelii Gaudium* del Papa Francesc, és un punt important de l'itinerari de Mons. Omella.

Hi ha, però, un segon element, que completa el primer, i que creix amb la seva estada a Jerusalem, on Mons. Omella forja una experiència personal i directa d'una espiritualitat propera a la que cultivà el beat Carles de Foucauld. Em refereixo a la vivència espiritual que passa per la disponibilitat davant de Déu i dels germans, que es plasma en la donació del cor i que s'expressa en el contacte directe i constant amb la Paraula de Déu. La «lectio divina» és, en efecte, un instrument que acompanyarà Mons. Omella durant tota la seva vida. La Paraula és fonamental en el qui l'ha descoberta, en el qui se'n nodreix constantment, en el qui la pren com a eix de la seva pregària personal i com a configuradora de la seva vida de prevere. La Paraula és el fonament de la vida del pastor, el punt en què es creuen la seva vida interior i la seva acció apostòlica. La lectura orant de l'Escriptura, que inclou la meditació contemplativa de la veu del Senyor i porta a una clarificació dels propis determinis, brolla de la rica Tradició de l'Església, de la qual és figura Maria de Natzaret, la dona fidel a la Paraula que li advé.

El tercer element, que s'afegeix a la missió i a la Paraula, és la pastoralitat. De la «brouse» africana el nou Cardenal passa a les terres ferrenyes del Baix Aragó, concretament al poble de Calanda, on serà rector durant disset anys. Allí el jove prevere aprèn la lliçó del capítol 21 de l'Evangeli segons Joan: estimar Jesús i pasturar amorosament les ovelles del seu ramat. «Pere, m'estimes?» és la pregunta que tot pastor ha de poder acollir i fer-se durant el seu ministeri. La pregunta per l'amor fonamenta la vida pastoral en tota la seva amplitud. De fet, el pastor és el qui dona la vida per les ovelles, el qui les acompanya posant-se, com diu el Papa Francesc, al darrere, al costat o al davant d'elles. El pastor aprèn a viure amb les ovelles que li han estat confiades i les porta al cor. Es fa càrrec amb misericòrdia dels seus errors i de les seves malalties, comparteix la seva joia i no les abandona a l'hora de la tribulació. Els administra els sagraments de l'Església i, per damunt de tot, els distribueix el pa i el vi de l'Eucaristia i la Paraula de la vida.

L'any 1996, Mossèn Omella és ordenat bisbe auxiliar de Saragossa. Apareix el quart element del seu itinerari: la sinodalitat, que ve a ser un fruit madur de la seva ordenació epis-

copal. El Concili Vaticà II subratlla la dimensió de «camí conjunt» que tota l'Església és cridada a fer, pastors i poble de Déu en el seu conjunt. La sinodalitat no és llunyana de la comunió, d'aquell lema «un sol cor i una sola ànima» que caracteritza l'Església de Jerusalem (Fets dels Apòstols 4,32). El pastor cerca la unitat de la família humana i, concretament, la unió fraterna dels qui formen la «família de Déu», els qui confessen Jesús mort i ressuscitat. En les diverses diòcesis en què el nou Cardenal ha tingut ocasió d'exercir el ministeri episcopal, ha cercat de reunir en un projecte pastoral compartit els camins de l'Església local. La sinodalitat és la manera més adequada de construir l'Església, de fer-ne la servidora de l'Evangelí i d'anunciar el goig de l'Evangelí al món.

El nou Cardenal de Barcelona, home atent a les perifèries i, per tant, home de la missió i de la Paraula, pastor d'una Església que avança sinodalment, sabrà exercir la seva responsabilitat com a col·laborador proper del Papa, al servei de tota la Comunitat de fe i d'amor que és l'Església de Déu.

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Sant Josep Calassanç, un prevere urgel·lità universal

El passat 25 de març de 2017 va tenir lloc a La Seu d'Urgell l'acte central de la celebració dels 400 anys del naixement com a orde religiós de l'Escola Pia i els 250 anys de la canonització del seu fundador, sant Josep Calassanç.

És tant gran la figura de St. Josep Calassanç que em limitaré en aquest breu escrit a presentar el seu intens ministeri sacerdotal exercit a La Seu d'Urgell i al Bisbat d' Urgell. Seguiré els passos de la precisa, clara i entenedora biografia del P. Joan Florensa Parés, Sh. P. *Josep de Calassanç. Ni més ni menys que un mestre d'escola.*

Josep Calassanç neix l'any 1557, a Peralta de la Sal, pertanyent al bisbat d'Urgell. Allí fou batejat i a Sanaüja rebé l'ordenació sacerdotal el 17 de desembre de 1583. Per raons familiars, el seu pare acaba de quedar vidu, no s'incorporà al Bisbat d'Urgell fins als 30 anys, després de la mort del seu pare. Mn. Josep es va estar al seu costat prestant els serveis ministerials a la veïna diòcesi de Barbastre, com un dels familiars del Bisbe Fra Felip Urríes. Quan arriba a La Seu d'Urgell Mn. Josep portava a les espatlles una enriquidora experiència humana, espiritual, eclesial, cultural i social. El 12 de febrer de 1587 comença a exercir com a secretari del capítol de canonges de La Seu d'Urgell, ofici que comportava també en aquell temps el de mestre de cerimònies de la Catedral.

La Seu d'Urgell, que havia estat una ciutat rellevant socialment i cultural, passava per uns moments convulsos. El Bisbat d'Urgell, per una banda, en aquell moment estava en seu vacant des de la mort de Fra Hug Ambrós de Moncada, el 8 de desembre de 1586. I, per tant, moltes de les responsabilitats de la diòcesi requeien en el capítol de canonges. El llibre d'actes de les sessions capitulars palesa aquesta activitat del capítol i, a la vegada, és una mostra cal·ligràfica que encara avui podem admirar d'aquest culte sacerdot, nascut al petit poble de Peralta de la Sal. Per l'altra, la diòcesi es trobava fortament amenaçada i assetjada pel bandolerisme dels Hugonots; fins i tot els canonges es veuen obligats a armar-se per fer front a aquesta embranzida ferotge.

En absència de Bisbe i en un ambient tan poc pacificat, el capítol de canonges va decidir realitzar una visita pastoral a la diòcesi, i entre 3 canonges es van repetir els 17 arxiprestats o oficialats de la diòcesi. Mn. Josep Calassanç va acabar acompanyant com a secretari de visita Mn. Rafael Gomis, a qui havien estat assignats els arxiprestats de Tremp, Balaguer, Agramunt, Guissona, Sanaüja, Oliana i Ponts. Això permeté a Mn. Josep Calassanç conèixer d'una manera privilegiada el seu Bisbat d'Urgell, la seva terra i la seva gent. Com a mestre de cerimònies de la Catedral li tocà reformar el culte de la Catedral de La Seu, segons les noves indicacions de la Reforma litúrgica del Concili de Trento.

A finals de gener de 1588 fou preconitzat Bisbe d'Urgell Fra Andreu Capella, nascut a València, que havia ingressat als 15 anys a la Companyia de Jesús i havia estat Rector a València i professor a Roma (1545-1569). Més endavant deixà la Companyia i entrà a la cartoixa i arribà a ser prior de diverses abadies i abat. Fra Andreu Capella era un home espiritual, d'oració, de meditació i de devoció a la celebració de l'Eucaristia. com molt bé ho palesa la seva obra escrita. Un home de pietat formada i molt bon coneixedor de la Paraula de Déu. Quan fou preconitzat Bisbe d'Urgell era l'abat de la Cartoixa de Scala Dei. Però el bisbe Fra Andreu Capella no es pogué fer càrrec del Bisbat d'Urgell immediatament perquè estava realitzant un encàrrec eclesiàstic que li ho impedia. Però considerant les necessitats d'Urgell, entre d'altres, als 14 mesos de la mort del bisbe anterior, decidí nomenar un procurador i Vicari General que en nom seu iniciés les primeres tasques preparatòries i informatives. Aquest fou el Dr. Antoni de Gallart i de Montgay que prenia possessió l'abril de 1588. El Dr. Gallart havia coincidit a Lleida amb Mn. Josep Calassanç cursant els dos últims cursos de teologia.

El Bisbat d'Urgell esperava el nou Bisbe, que hi farà la seva entrada solemne el 24 de desembre de 1588. El nou bisbe arriba a Urgell acompanyat d'un petit grup de religiosos cartoixans als quals s'afegí Mn. Josep Calassanç per dur a terme un pla pastoral molt ben travat per fer front a la precària situació en què es trobava també la diòcesi d'Urgell en aquell moment per causa de la ignorància i manca de formació dels capellans, religiosos i fidels, amb el conseqüent abandó de les parròquies. La fundació del Seminari diocesà fou el seu gran somni.

L'1 de juliol de 1589 el Dr. Capella nomenava St. Josep de Calassanç oficial a l'oficialitat de Tremp. Es dedicà a visitar l'arxiprestat i en cada parròquia animava els sacerdots a ser uns bons exemples per als seus fidels i a instruir-los en la doctrina cristiana de la millor manera possible. Però Calassanç, home de pacte i de pau, encara se li confia més: juntament amb les Eres, que ja era el més, el gran Dr. Capellà el nomenà procurador i visitador dels arxiprestats de Sort, Tírvia i Cardó, endemés del de Tremp, que ja tenia confiat. Zones molt rurals i molt difícils.

Mn. Josep Calassanç anirà a Roma i allí seguirà exercint el seu ministeri i posarà els fonaments a aquesta gran obra de l'Escola Pia. Una llavor amb l'empremta d'Urgell que fructificarà a Roma.

IGNASI NAVARRI BENET

Prevere del bisbat d'Urgell

Vicari General

Corrupció i Bé comú

Vivim uns dies incerts, plens de brogit de jutges i lleis; uns dies que ens parlen de corrupció, de xarxes d'embolics, favors i comissions, que no ajuden a valorar el pes autèntic de la llei i que ens fan caure en la profunda sospita, de dubtar d'aquells que són o han estat els servidors públics en els quals molta gent havia dipositat una confiança plena.

En el descobriment ritmat de corrupteles, que els canals informatius ens van servint com si fossin els plats d'una mostra gastronòmica, anem aprenent a desconfiar, a posar sota sospita tothom. Certament, no hi ha espais que quedin lliures de màcula.

El delictes té també els seus efectes en la progressiva degradació moral. Si aquells que han de ser mirall de comportament en l'esfera pública: fisc, contribució, respecte absolut pels béns públics, administració adequada i transparent... acaben convertint-se en uns veritables lladres de qualitat, què cal esperar de la resta?

Davant d'aquest panorama només hi ha una sortida digna: una regeneració de la classe política i un control més estricte dels béns públics. Aquell concepte tan mencionat i fonamental que la doctrina social de l'Església anomena *be comú*, cal que sigui custodiat com un espai *sagrat*. De fet és sagrat perquè pertany a la comunitat, a la contribució de molts, en definitiva.

Com ens recorda el Compendi de doctrina social de l'Església (n.391): *una comunitat està fonamentada sòlidament quan tendeix a la promoció integral de la persona i del bé comú; en aquest cas, el dret és definit, respectat i viscut també segons les modalitats de la solidaritat i del lliurament del proïsme*. Aquesta promoció integral de la persona es veu amenaçada per l'acció inconseqüent d'aquells que han de vetllar pels béns que són de tots. I la corrupció, com sabem, *distorsiona radicalment el rol de les institucions representatives*" (CDSE, 411) perquè acaben esdevenint un àmbit d'objectius particulars i reduïts a uns interessos purament privats. I així *impedeixen la realització del bé comú de tots els ciutadans* (CDSE,411).

Les institucions estatals, que han d'afavorir la realització del bé comú de tots els ciutadans, en determinats moments, en comptes de respondre a una vocació de ser gestors del bé del poble, acaben transformant-se en administradores d'uns interessos econòmics privats i, en alguns casos, simples plataformes d'enriquiment personal a costa de tots.

I en aquest món tan globalitzat, el poble pot viure en una certa indefensió les conseqüències d'aquests mecanismes d'enriquiment delictiu per part d'uns quants. I en un sistema de xarxa de tipus «clientelar», aquests, com l'heura que penetra en un mur, van desvirtuant i pervertint allò que esdevenia fonamental en el teixit productiu d'un país.

La corrupció, l'oblit de l'altre i de la societat, el tracte indigne dels ciutadans... ens fa entendre que cal tenir present la ciutadania; que cal preservar la instrumentalització del treballador i la indiferència vers les classes popular espoliades...

“Ja no podem confiar en les forces cegues i en la mà invisible del mercat. [...] L'economia ja no pot recórrer a remeis que són un nou verí, com quan es pretén augmentar la rendibilitat reduint el mercat laboral i creant així nous exclosos” (*Evangelii Gaudium* 204), ens recorda el papa Francesc. I acaba preguntant a Déu “que ens regali més polítics que pateixin de debò per la societat, pel poble, per la vida dels pobres!”. I continua: “és imperiós que els governants i els poders financers aixequin la mirada i ampliïn les seves perspectives, que procurin que hi hagi treball digne, educació i cura de la salut per a tots els ciutadans” (*Evangelii Gaudium* 205). És necessari, doncs, que la llei vetlli per aquesta demanda justa i equilibri el benefici perquè repercuteixi en bé de tots.

I evitar, per altre cantó, que la llei s'instrumentalitzï per a limitar voluntats democràtiques, aquestes sí, plenament assumides per molts, que responen al desig comú d'un poble. Un desig d'expressar-se, cadascú a la seva manera, però sense poder-se pronunciar.

Davant d'actuacions indignants a tots nivells, i especialment pel que fa referència a Espanya i també a Catalunya (amb la pròpia quota de corrupció), els nostres bisbes ens acaben de recordar que «és absolutament prioritari i just que en tots els àmbits públics del conjunt de l'Estat es combati la corrupció, que tant de mal fa a la societat».

Cal renovar, regenerar i refer. És, doncs, el millor moment per a plantejar-se el futur de Catalunya com a país.

PERE OLIVA MARCH

Prevere del bisbat de Vic

Vicari Episcopal

Pentecosta (Ac 2, 1-11)

El relat que fa referència a l'arribada de l'Esperit Sant durant la Pentecosta és un dels més coneguts del llibre dels Fets dels Apòstols. També és un dels relats que ha suscitat més iconografia al llarg dels segles. L'Església el proposa com a primera lectura de la litúrgia de la Paraula del diumenge de Pentecosta dels tres cicles —no passa el mateix amb la vetlla de Pentecosta.

Podem distingir dues parts ben diferenciades dins el relat. La primera part, que va des del verset 1 fins al verset 4 inclòs, ens mostra la teofania de l'arribada de l'Esperit Sant i els seus efectes —el do de llengües com el més significatiu i evident. La segona part, des del verset 5 fins a l'11, ens mostra els primers fruits d'aquesta vinguda, d'aquest do.

La festa de Pentecosta pels jueus se celebrava cinquanta dies després de la Péssah —pasqua jueva— per commemorar una altra festa, en un principi la festa de les set setmanes, amb la qual es celebrava la recol·lecció dels fruits de la terra (Ex 34,22), però paulatinament es va convertir en la commemoració de l'Aliança del Sinaí.

Amb aquesta premissa, trobem enquadrada l'escena de la vinguda de l'Esperit Sant. En primer lloc, veiem com s'esdevé un signe propi de les teofanies: «[...] de sobte, se sentí venir del cel un so com si es girés una ventada violenta[...]». És l'indicador que Déu està actuant, s'està fent present. Tot seguit el fenomen del foc —que és un dels símbols per referir-se a l'Esperit Sant—, que Lluc expressa d'una manera, si més no, pintoresca. Una vegada més les paraules es queden curtes per expressar l'acció divina i seran els artistes els que, al llarg de la història, aniran mostrant aquests signes de manera variada.

Amb tot, ja s'ha produït allò que Jesús mateix els va prometre i els fruits d'aquest do es comencen a veure. En primer lloc, el do de llengües que els permet expressar-se lliurement a qualsevol persona, en segon lloc, el do de fortalesa que els permet sortir sense por a anunciar la Bona Nova i, en tercer lloc, el do d'enteniment que els permet pair, finalment, tot allò que el Mestre els havia intentat explicar però fins ara no havien arribat a copsar plenament.

Com a resum final podem exposar diferents pistes teològiques que ens poden ajudar a entendre el significat profund d'aquest relat.

En primer lloc podem veure que, una vegada més, tot queda renovat per Jesucrist (Ap 21,5) i pren un nou significat. El que abans era una festa dedicada a la celebració de les primícies dels fruits de la terra —i posteriorment de commemoració de l'Aliança del Sinaí, com hem dit anteriorment— ara ha quedat convertida en la festa dels fruits de l'Esperit Sant i ha esdevingut com el segell de la Nova Aliança. La Pentecosta ja ha pres un nou significat per sempre.

En segon lloc ens podem fixar en el missatge últim que ens deixa el relat. Aquesta Bona Nova és per a tothom, per a tota la humanitat —els exegetes sempre han vist en aquest text una contraposició amb l'escena de Babel (Gn 11,9). Déu «[...] vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat [...]»(Cf. 1Tm 2,4).

VÍCTOR MOSQUERA RAMOS

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Vicari de la parròquia prioral de Sant Pere de Reus

John Henry Newman: un model d'evangelitzador (II)

De la mà de Newman continuem analitzant el procés a través del qual es van concatenant les diferents potències i dimensions de la persona. Sobre l'humus de les disposicions morals del subjecte, succeeix que «Quan els homes capten ['realize'] una veritat, aquesta esdevé un principi influent en el seu interior i porta a certes conseqüències tant en l'opinió com en la conducta». I aquesta es perllonga i es forja en els hàbits: «el que era incert com un mer sentiment... es torna estable i precís, adquireix la força d'un principi i... arriba a convertir-se en un hàbit». De fet, «No podem abstenir-nos de crear hàbits d'un tipus o d'un altre; cadascun dels nostres actes influeix sobre els altres, imprimeix caràcter en l'ànima, estreny el marge de la llibertat en la direcció del bé o del mal».

A partir d'aquest quadre van aflorant aplicacions pedagògiques de cara a la vida espiritual. El punt de partida és la vivència personal, que inclou la conscienciació d'ella mateixa, sense la qual perdem el sentit de la realitat: «qui descura el deure habitual de l'auto-examen està usant paraules sense significat... És en proporció a com comprenem ['comprehend'] la naturalesa de la desobediència i la nostra actual pecaminositat, que sentim quina és la benedicció de l'eliminació del pecat, el perdó, la santificació, que d'una altra manera són meres paraules».

En la dialèctica entre el sentir i l'actuar, entre els sentiments i la voluntat, la que té la prevalença és aquesta, segons el nostre autor: «no és donant expressió als sentiments religiosos com ens fem religiosos, sinó més aviat a l'inrevés, obeint Déu en la pràctica». En la mateixa línia, aquest criteri pot aplicar-se al tema de l'amor: «Tals homes [els que parlen de l'amor en termes generals] tenen certs sentiments benvolents cap al món —sentiments i res més—; res més que sentiments inestables, la mera renovació d'una imaginació abandonada al seu propi curs, que existeix solament quan les seves ments estan excitades i que fallen segur al moment de la necessitat. Això no és estimar els homes, sinó parlar d'amor. L'amor real ha de dependre de la pràctica, i llavors, hem de començar per exercir-lo sobre els nostres amics més propers; d'una altra forma no té existència».

Convé, d'altra banda, seguir els impulsos del que sentim, òbviament, sotmesos a un convenient discerniment i realitzar-los, ja que en cas contrari, aquests ressorts de la nostra acció s'aniran afeblint en nosaltres: «Déu ens fa sentir en ordre a obrar en conseqüència; si permetem que els nostres sentiments siguin excitats sense actuar segons ells mateixos, danym el nostre sistema moral... afeblim els seus ressorts i deixem d'actuar amb veritat».

Finalment, la satisfacció de la virtut és conseqüència del bon obrar segons el deure: «Una ment que, de manera **sincera** i regular s'ajusta plenament al que entén que és el seu deure... arribarà, sens dubte, a experimentar ['realize']... la gratificació específica de la virtut»,

la qual cosa estimula a seguir realitzant la virtut, fins a arribar a fer-se un hàbit en un mateix.

Com a procés que és, a més, «el sentir i entendre [‘understand’] les coses tal com són requereix el seu temps; nosaltres no aprenem a fer-ho sinó gradualment». Així ho expressa autobiogràficament el nostre autor, per boca de Charles Redding, en la seva novel·la *Perdre i guanyar*, parlant de la seva pròpia conversió: «El que jo vull és estar amb convenciment a l'Església d'Anglaterra o en un altre lloc. Tant de bo sabés en què consisteix realment el cristianisme... Però fa falta temps. Tots els arguments del món posats per escrit són incapaces d'obrir-li els ulls en un moment. No. Ha d'haver-hi un procés. Els arguments poden escurçar-los, com les medicines, però no poden substituir-los, perquè és necessari que hi hagi..., això, un procés. La certesa és... com els ulls de la ment; no és una conclusió treta d'unes premisses. La certesa, la dóna Déu, i les obres de Déu van lentes. Almenys amb tu. Jo no puc creure de sobte, ja. Si ho fes, estaria confonent coses amb paraules [‘I shall be using words for things’], i després me’n penediria...».

El mateix caràcter dinàmic del procés personal ens posa en l'alternativa entre el creixement i el decreixement: «No pots quedar-te on estàs; durant un temps creuràs que sí, que segueixes en el mateix lloc; llavors començaràs a estar en contra nostra i encara pensaràs que conserves el mateix terreny perquè empres les mateixes paraules. Però allò que creus, les teves conviccions, aniran a menys. Cada vegada et sentiràs menys ferm. I al final et trobaràs que en discutir amb protestants estàs ventilant només una qüestió de paraules».

FRANCISCO J. CABRERO

Prevere del bisbat de Barbastre-Montsó

Professor de l'IREL i rector de Binèfar

Viviu segons el Diumenge

Aquesta expressió *Viviu segons el Diumenge* —*iuxta dominicam viventes*— de Sant Ignasi d'Antioquia, que apareix en la carta als cristians de Magnèsia (9, 1-2), és ben actual i és un repte, també avui, pels preveres.

Benet XVI, quan comentava aquesta sentència de sant Ignasi en l'Exhortació Apostòlica *Sacramentum Caritatis* (72), afirmava —entre altres coses— que *Sant Ignasi d'Antioquia expressava aquesta veritat qualificant [...] i presentava als cristians com els qui viuen segons el diumenge*. Continua el Papa: “*viure segons el diumenge*” defineix també el valor paradigmàtic que aquest dia sant posseeix respecte a qualsevol altre dia de la setmana.

Sóc conscient que aquest dia, el diumenge, pels preveres a vegades és el dia en què anem més atrafegats que en qualsevol altre dia de la setmana. Fins i tot, alguns hem de celebrar quatre o cinc misses i hem d'anar d'un lloc a l'altre amb el cotxe servint les diferents comunitats encomanades.

Però no oblidem el servei que fem. Sense Diumenge, amb el seu centre que és l'Eucaristia, no hi ha Església. El «cos eucarístic» alimenta i fa créixer el «cos eclesial». Ho diem en la segona epiclesi —anomenada epiclesi eclesiològica— de la Pregaria Eucarística amb aquestes paraules o semblats, segons la Pregaria eucarística, *que els qui rebem el Cos i la Sang del vostre Fill, plens del seu Esperit Sant, siguem un sol cos i un sol esperit* (Pregaria eucarística III). És el dia en què l'Església manifesta què és: Cos de Crist.

Però a més, el Diumenge, amb el seu centre que és l'Eucaristia, és «l'arquitectura del temps». És el que sant Basili deia «el primer i l'últim dia». És el primer dia d'una nova creació. I aquí estem cridats a fer de la resta de la setmana —i que el Diumenge inaugura— una nova creació, recreant amb el treball, les ocupacions, les trobades, les reunions... un «mon nou». I al mateix temps és l'últim dia, com la inauguració d'un temps sense fi. És la porta oberta a l'escatologia, com un sacrament escatològic del que estem cridats a ser i a viure. És el «vuitè dia». És el dia per «mirar al cel». Aquesta expressió «sense Diumenge no es veu el cel», possibilita molts suggeriments. D'entrada —i com diuen els bisbes francesos en una carta sobre el Diumenge— possibilita que l'home sigui respectat en la seva dignitat i en la seva relació amb el temps. Sobretot quan el Diumenge pot tenir un caràcter «contestatari» davant de l'esclavitud del temps, vist només, com a productivitat, eficàcia, presses...

Que puguem cantar, quan celebrem l'Eucaristia dominical i utilitzem el Prefaci X dels Diumenges de durant l'Any, que porta per títol «El dia del Senyor», que *és realment just i necessari que us beneïm i us donem gràcies [...] perquè avui, diumenge, ens heu convocat a casa vostra*. I que *avui la vostra família, reunida per escoltar la vostra Paraula i participar d'un*

*mateix pa (l'Eucaristia dominical), celebra el memorial del Senyor ressuscitat, **mentre espe-**
ra el diumenge sense posta quan la humanitat sencera entrarà al vostre repòs...*

JORDI FONT

Prevere del bisbat de Girona

Professor de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Les «set temptacions» d'Egipte

Les reaccions a la visita del Papa Francesc a Egipte han estat extraordinàries. Així, el professor libanès Mohammad Sammak, secretari general del *Spiritual Islam Summit*, que va participar a la trobada sobre la pau al Caire, va dir: *Francesc va saludar dient "Salam aleikum", i va entrar en els nostres cors. El Papa va voler dir-ho a tots nosaltres en la nostra llengua i això va tocar vertaderament el cor i les ments de tots.* Mn. Armand Puig, que també va participar-hi, ha escrit a *La Vanguardia*: *La imatge clau del viatge va ser l'abraçada que es van fer el Papa i Ahmed al-Tayebb, després dels discursos respectius a l'aula magna de la Universitat d'Al-Azhar.*

D'aquest viatge a Egipte, més enllà de la relació interreligiosa amb l'Islam, o l'enfortiment de l'ecumenisme que significa la signatura amb Tawadros d'una declaració conjunta que posa fi a la pràctica dels «segons baptismes», clarament contrària a l'Evangeli i que obstaculitzava el camí ecumènic entre catòlics i coptes-ortodoxos, hi trobem una «perla de gran valor» per a nosaltres els preveres. Es tracta del discurs que Francesc va fer a la trobada d'oració amb el clergat, els religiosos, religioses i seminaristes en el Seminari patriarcal copte—catòlic de Maadi el dia 29 d'abril.

Les seves primeres paraules eren d'agraïment pel testimoni que donen enmig d'aquella societat, amb «molts reptes i pocs consols», alhora que els desitjava animar per tal que fossin «semmbradors d'esperança, constructors de ponts i artífexs de diàleg i de concòrdia». I els deia que tot això és possible si no cedim a les temptacions que els consagrats trobem cada dia en el nostre camí, i que Francesc classifica en set apartats.

La primera temptació: «**deixar-se arrossegar i no guiar**». Estem cridats a ser pastors a imatge del Bon Pastor i no podem negligir el nostre deure de guiatge «davant, enmig i darrere el ramat», com també li agrada subratllar al Papa. Per això no podem cedir a la temptació ni de la desil·lusió ni del pessimisme.

La segona temptació: «**queixar-se contínuament**». Veritablement, una temptació a què cedim massa sovint. Els qui tenen responsabilitats sobre nosaltres, les estructures diocesanes, la manca de recursos materials i humans... tot és una bona excusa per queixar-se per qui no vol treballar. El Papa respon que els consagrats, amb la unció de l'Esperit Sant que hem rebut, hem de saber «transformar cada obstacle en una oportunitat, i no cada dificultat en una excusa».

La tercera temptació: «**la murmuració i l'enveja**». Des del primer discurs del seu pontificat, Francesc ha posat en guàrdia els preveres i els religiosos a vigilar per no pecar greument amb la murmuració i l'enveja. L'enveja, diu, és «un càncer que destrueix en poc temps qualsevol organisme (...) i la murmuració n'és l'instrument i l'arma».

La quarta temptació: «**comparar-se als altres**». Si ens comparem als qui tenen “més” qualitats o estan millor que nosaltres, podem caure en el ressentiment, i si ens comparem a aquells que tenen “menys” qualitats podem caure en la supèrbia i la peresa, de tal manera que qui es compara constantment, diu el papa, acaba «paralitzat».

La cinquena temptació: «**el faraonisme**». Segurament, en trobar-se a Egipte, el papa Francesc fa servir aquesta expressió relacionada amb la història d'aquell país, que en català no més trobem aplicada a un estil arquitectònic caracteritzat per la seva grandiositat desmesurada, i que a l'Argentina i a d'altres països de Llatinoamèrica s'aplica a uns determinats sistemes de govern no massa recomanables i molt freqüents en la seva història. El papa ho explica clarament dient «sentir-se per sobre dels altres i sotmetre'ls per vanaglòria, tenir la presumpció de deixar-se servir en lloc de servir».

La sisena temptació: «**l'individualisme**». El Papa Francesc, a l'estil de l'apòstol Pau a l'areòpag d'Atenes, els diu que hi ha una dita egípciana que diu: «Després de mi, el diluvi». Segurament es tracta d'una cita molt més universal, perquè a Europa s'atribueix al rei de França, Lluís XV, pronunciada al final del seu regnat quan ja veia que el descontentament social s'anava fent cada cop més estès i que va portar el seu successor, Lluís XVI, a la guillotina. El Papa Francesc usa aquesta expressió per posar-nos en guàrdia davant la temptació de l'egoisme que no ens permet pensar en els altres.

Finalment, la setena temptació: «**caminar sense rumb i sense meta**». Quan perdem la nostra identitat i en el nostre cas la identitat presbiteral, acabem amb el cor dividit entre Déu i la mundanitat, i en comptes de ser guies esdevenim dispersadors de la comunitat.

Per vèncer aquestes temptacions, i totes les altres, cal arrelar la nostra vida en Crist, i fa referència al text de Joan que hem escoltat sovint els darrers dies de Pasqua: «Estigueu en mi com jo estic en vosaltres. Així com les sarments, si no estan en el cep, no poden donar fruit, tampoc vosaltres no en podeu donar si no esteu en mi» (Jn 15, 4).

I encara una darrera cosa ben entranyable per nosaltres. Què bonic que és escoltar com Francesc diu als coptes catòlics: «la vostra identitat com a fills de l'Església és la de ser coptes, és a dir, arrelats en les vostres nobles i antigues arrels, i ser catòlics, és a dir, part de l'Església una i universal, com un arbre que com més arrelat està a la terra, més alt creix cap al cel».

El papa exhorta els catòlics d'Egipte a ser coptes i a ser catòlics, perquè ser catòlic i universal no està renyit, tot el contrari, en sentir-se molt arrelat a la pàtria, nació, nacionalitat o poseu-hi el concepte que us vagi millor. Com ens recorden les paraules del papa aquell preciós poema de Joan Alcover, *La Balanguera*, musicat per Amadeu Vives, que diu així: «*Sap que la soca més s'enfila com més endins pot arrelar*»!!!

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

*Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
Rector del Seminari Major Interdiocesà*

Catecumenat (II)

El Catecumenat és el camí ordinari per esdevenir cristià. Recuperat pel Concili Vaticà II, es va fent present suaument, com una taca d'oli, per les nostres Esglésies diocesanes i també per les diferents confessions cristianes. Les trobades europees sobre el Catecumenat, l'Eurocat, on es troben representants de les diverses confessions, constaten la importància que avui a tota Europa i a tot el món se li dóna, perquè aquest camí es segueixi amb fidelitat per al bé dels catecúmens i de la mateixa Església.

El Catecumenat com a «institució» diocesana acompanya:

1. adults i infants en edat catequètica que demanen el Baptisme.
2. cristians que volen completar la Iniciació cristiana amb els sagraments, com la Confirmació i/o l'Eucaristia.
3. cristians d'altres confessions cristianes que demanen l'admissió a la plena comunió amb l'Església Catòlica.

Tot i que l'Església sempre ha batejat adults, aquesta vella i nova realitat és signe d'un món on el fet cristià continua sent atractiu per persones que en Crist i l'Església troben la pau interior que tant desitgen.

És bo, doncs, d'aprofundir el moment present com a do de Déu per a l'Església i per a la humanitat.

Dedicar temps i esforços per posar les institucions diocesanes en clau de missió serà donar resposta al manament del Senyor que convoca i envia els seus deixebles a anunciar el Regne de Déu i a batejar aquells que acullen l'Evangelí al seu cor.

Caldrà disposar de «parròquies catecumenals» per arxiprestats o zones pastorals, a fi de poder fer l'acompanyament dels candidats amb la catequesi i els ritus a l'interior de la comunitat parroquial.

La celebració d'Ingrés al Catecumenat i el ritu de l'Elecció, amb la presència del Bisbe, fa visible la dimensió diocesana en el procés catecumenal... doncs el catecumen entra a formar part de l'Església particular, no de la parròquia, tot i que aquesta ha de ser el lloc privilegiat per a l'itinerari catecumenal.

Tant de bo que aquest treball pastoral, apassionat per una banda i delicat per l'altra, amari la pastoral diocesana d'esperança, manifestada en la vida nova dels neòfits.

FELIP—JULI RODRÍGUEZ PIÑEL

*Prevere de l'arquebisbat de Barcelona
Delegat diocesà per al catecumenat*

Jornada Mundial de les Comunicacions Socials

La comunicació interessa a molta gent. Saber comunicar és una competència. Existeixen des de cursos accelerats a graus universitaris es dediquen a promocionar-la. Moltes empreses mantenen gabinets de comunicació per tal de millorar la seva imatge i posar en valor els seus productes, ja siguin idees o objectes. Multinacionals o empreses locals, partits polítics o clubs esportius hi esmercen recursos. Es tracta de gestionar bé les pròpies notícies generades per tal d'amplificar les seves bondats, minimitzant els possibles efectes negatius.

En un pla més general, a tots ens interessa estar ben informats. I ho fem a través de la premsa escrita, radio, televisió, i de les plataformes digitals. Són moltes les persones que hi dediquen gran part del seu temps. S'ha convertit en una necessitat. Cal estar ben informat per comprendre i poder comentar, amb coneixement de causa, les notícies que es produeixen arreu del món. Tot i algunes reticències o desconfiances, els mitjans de comunicació formen part del nostre dia a dia. Tots voldríem, però, accedir un nivell informatiu de qualitat, a una informació veraç i objectiva. En tenim dret. I hem de reconèixer que són molts els professionals i les empreses de comunicació que treballen en aquest sentit.

La valoració general que es fa del mitjans de comunicació és molt variada. Des l'elogi continuat fins a la indiferència, el menyspreu o l'atac. Segurament hi té molt a veure a com afecten determinades informacions als propis interessos, tant personals com col·lectius. Però no en podem prescindir, són part essencial de la nostra societat. A més d'informar-nos, serveixen per conformar els estats d'opinió.

L'Església també se sent implicada en el món dels mitjans de comunicació social. Per això hi té una atenció pastoral. Vol estar a prop tant dels professionals i directius com dels propis receptors, per conèixer la seva realitat, posar-se al seu servei i demanar honestat i veracitat en l'elaboració de la informació. Tot i que molts asseguruen que l'Església no sap comunicar bé tan bon missatge, no pot oblidar les seves repercussions informatives i s'esforça a millorar cada dia la seva presència en aquest món.

Des de fa molts anys l'Església dedica una jornada als mitjans de comunicació social. I ho fa en la festa de l'Ascensió de Jesús al contemplar l'escena de l'àngel quan aquest, veient els deixebles extasiats mirant com s'allunya el Mestre, els ordena que vagin a anunciar a tots els pobles els ensenyaments rebuts. És la festa de la comunicació, que se celebra a totes les diòcesis amb trobades, ponències i actes religiosos. Es percep un gran interès per obrir portes i finestres i fer arribar a tota la societat l'autèntica imatge de l'Església.

Amb motiu d'aquesta Jornada, la número 51, el Papa Francesc publica un missatge que arriba a les redaccions de tot el món i al cor de tots els catòlics. El d'aquest any se centra en una cita del profeta Isaïes: «No tinguis por, que jo sóc amb tu» (43,5). Amb un subtítol molt significatiu: «Comunicar esperança i confiança en els nostres temps». Acaba aquest breu i bell text amb aquestes paraules: «La confiança en la llavor del Regne de Déu i en la lògica de la Pasqua configura també la nostra manera de comunicar. Aquesta confiança ens fa treballar amb la convicció que és possible descobrir i il·luminar la bona notícia present a la realitat de cada història i en el rostre de cada persona».

+SALVADOR GIMÉNEZ VALLS

Bisbe de Lleida

Lluís Duch, *L'exili de Déu*¹

On ha anat a parar Déu? On s'amaga el Déu de la tradició cristiana, que en èpoques no gaire llunyanes era omnipresent en la societat europea i ara sembla que hagi desaparegut? És possible encara trobar-lo d'alguna manera?

Lluís Duch, professor universitari i monjo de Montserrat, prou conegut i reconegut pels seus nombrosos i documentats estudis sobre qüestions fonamentals entorn de l'home, la cultura o la religió, acaba de publicar un petit llibre (a penes 90 pàgines en format de butxaca) on s'enfronta a interrogants com aquests i cerca de donar-hi una explicació i una resposta raonada. El seu breu escrit constitueix el destil·lat de múltiples lectures i de sòlides publicacions anteriors sobre el tema. Un dels seus valors és precisament que exposa de forma essencial i concreta el resultat d'elaborades reflexions pròpies i d'altri.

La tesi de partença és que "l'aguda crisi de les Esglésies del nostre temps és conseqüència directa... de la crisi de la *imatge* de Déu i, més concretament encara, de la imatge del Deu de la *tradició judeocristiana*" (p. 14). El fet que el cristianisme hagi difós i gairebé imposat una imatge "occidentalitzada" de Déu ha comportat que quan Europa ha deixat de ser el centre del món s'hagi produït una veritable "crisi de Déu" (J. B. Metz). De fet, Duch insisteix que "el que ara realment es troba immers en una crisi de dimensions gegantines és la imatge tradicional del Déu de la tradició judeocristiana" (p. 29).

Com que aquest fenomen no va acompanyat d'una desaparició de la religiositat, sinó més aviat al contrari, ha crescut el fenomen que molts qualifiquen de "religió sense Déu", i "la separació, cada dia clara i contundent, entre la qüestió de Déu i la de la religió" (p. 34). És significativa la proliferació dels anomenats "espirituals sense religió", tan ben il·lustrat pel recull d'entrevistes de Laia de Ahumada². Allò que abunda actualment és l'elaboració personal d'una "religió a la carta", una religió sense Déu i també sense comunitat, fins arribar a "la religió que té un sol fidel i un sol culte", que vol respondre "a la pregunta narcisista per excel·lència: ¿com em trobo?" (p. 36). La religió ha passat de tenir una dimensió preferentment sociològica a ser una qüestió psicològica.

Resulten interessants les referències de Duch al capitalisme com a equivalent funcional de la religió (tot recordant l'anàlisi que Walter Benjamin feia ja el 1921): "Déu es torna superflu perquè el capitalisme... ofereix sense treva equivalents funcionals de la providència de Déu". Aquest i altres fenòmens de reaparició —per a molts inesperada— de la religiositat

¹ Lluís DUCH, *L'exili de Déu* (Assaig 40), Barcelona: Fragmenta Editorial 2017.

² Laia de AHUMADA (ed.), *Espirituals sense religió* (Assaig 33), Barcelona: Fragmenta Editorial 2015.

responen al fet que en l'ésser humà hi ha un desig "sempre insatisfet i impossible de culminar, de plenitud i realització absolutes" (p. 45).

D'altra banda, la crisi que ha experimentat en les darreres dècades l'optimisme antropològic i escatològic associat a la ideologia del progrés ha desembocat en el floriment de noves i diverses formes de gnosi, que mostren característiques comparables amb les de les antigues gnosis: "el desencís davant les promeses incomplertes de la Il·lustració, l'aguda consciència de caiguda, la indiscutible supremacia actual, a causa del descrèdit i la desconfiança que inspiren les institucions, del fet psicològic davant el sociològic, l'accentuat individualisme «de masses», la creixent incapacitat de les institucions per a l'orientació d'individus i grups humans, la irrellevància dels codis morals i jurídics vigents, etc." (p. 50).

Les tendències gnòstiques orienten vers la recerca de formes d'il·luminació i de salvació individuals, cosa que s'adiu molt bé amb el fort individualisme que domina a Occident. De fet, se sol buscar una salvació personal a través de l'autoconeixement interior, de l'experiència de si mateix, sense necessitat de mediacions.

La pregunta decisiva que es planteja Lluís Duch en aquest context és què ha de ser considerat com a "nucli intangible de l'Evangeli de Jesús de Natzaret", allò que ell anomena "l'imprescriptible cristià". Es tracta d'identificar l'element essencial i irrenunciable, allò que no pot deixar de ser sempre present en qualsevol imatge de Déu; així com les imatges són culturals i per tant particulars, ambigües i efímeres, hi ha un nucli permanent, estructural, fins i tot "compartit per tots els éssers humans" (p. 70), tots ells *capaces Dei*. La resposta de Lluís Duch és molt clara i concreta: "*l'imprescriptible cristià és la cura de l'altre*" (p. 77), una afirmació que desenvolupa d'aquesta manera: "l'Altre amb majúscula que és Déu i també qualsevol altre ésser humà que, en la varietat d'espais i temps, és una inesborrable imatge de Déu" (pp. 70-71).

La proposta de Duch, doncs, és situar el nucli del cristianisme (i de la religió en general, del nostre accés a Déu) en la dimensió ètica. L'allunyament de l'altre és oblit de Déu i porta a l'espiritualisme. Les referències evangèliques, lògicament, són la paràbola del bon samarità i Mateu 25,40: "tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho fèieu a mi." La conclusió és òbvia: "El veritable coneixement de Déu consisteix en la praxi quotidiana de la misericòrdia, que és, en realitat, *coneixement* de Déu a través del *reconeixement* del proïsme" (p. 91).

El llibre de Lluís Duch és certament benvingut en un moment en què la situació religiosa a tot arreu, i sobretot en el nostre entorn immediat, s'ha transformat radicalment i continua canviant a gran velocitat. Estudis d'aquesta mena ajuden a reflexionar de forma lúcida i serena sobre la religiositat actual i la seva repercussió en el cristianisme. No anem sobrats de pensadors cristians i els necessitem més que mai.

Pel que fa a la seva proposta concreta, és evident que qualsevol cristià ha d'estar-hi d'acord, en la mesura que recull l'accent de Jesús i de l'Evangeli en l'amor als altres com a insepara-

ble de l'amor a Déu; com diu la Primera carta de Joan, "el qui no estima el seu germà, que veu, no pot estimar Déu, que no veu" (1 Joan 4,20). Tanmateix, crec que aquesta perspectiva ha de ser completada amb una atenció a la dimensió espiritual de la fe i de la relació amb Déu. Com assenyalava justament Armand Puig fa ben poc en aquesta mateixa revista: "El cristianisme és la religió de dos elements que es complementen: l'espiritual i el social."³ En la visió cristiana, són dos aspectes inseparables, que s'alimenten mútuament; la pregària personal i comunitària, viscuda com a veritable relació amb el Déu de Jesucrist, és font d'amor i misericòrdia. En paraules de Francesc Torralba: "Com més espiritual és un ésser, més experimenta el dolor aliè, el seu crit sord, la seva sofrència invisible. En darrer terme, la compassió és un procés espiritual"⁴. El perill de l'espiritualisme, certament present en la religiositat actual —també en el cristianisme—, no ha de fer renunciar a una espiritualitat sòlida i autèntica, que sigui també purificadora de qualsevol imatge de Déu i faciliti l'obertura a la seva veritable presència en nosaltres i a la relació amb ell.

Un altre aspecte que és poc present en l'estudi de Duch i que seria interessant de tenir en compte és la perspectiva de les altres religions i del diàleg interreligiós. El llibre està plantejat des de la perspectiva cristiana i occidental, i tanmateix en un món tan globalitzat pot resultar il·luminadora l'atenció a altres tradicions religioses.

En definitiva, estem davant d'una publicació breu i estimulante, que convida a obrir els ulls a la realitat social, cultural i religiosa en la qual estem immersos, i a reflexionar sobre la imatge de Déu i la sempre necessària inculturació de la fe.

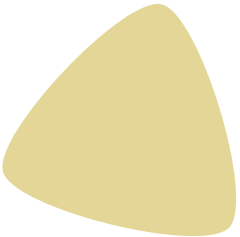
AGUSTÍ BORRELL

Carmelita descalç

Vicari general del Carmel Descalç

³ "Pòrtic", *El Bon Pastor* 88 (abril 2017), p. 3.

⁴ Francesc TORRALBA ROSELLÓ, *Vida espiritual en la societat digital: ¿com desenvolupar les vivències interiors en l'era de la globalització?* (L'expert 25), Lleida: Pagès 2012, p. 91.

Nota dels bisbes de Catalunya

*«Ser pastors significa caminar davant, enmig i darrere el ramat»
(Papa Francesc)*

Els Bisbes de Catalunya, en el moment que està vivint el nostre país i en els plantejaments de futur que s'estan debatent, amb respecte per les diverses sensibilitats que es van expressant, demanem que es fomenti i promogui la cultura del diàleg. «Hi ha una paraula -diu el papa Francesc- que mai no ens hem de cansar de repetir i sobretot de donar-ne testimoni: diàleg». Pensem que és un moment important perquè els governants i els agents socials facin gestos valents i generosos en favor del diàleg i la concòrdia.

Com a bisbes sempre estarem compromesos a cercar la comunió i el respecte mutu, i creiem que és el que podem demanar a tothom. Ens sentim hereus de la llarga tradició dels nostres predecessors, que els portà a afirmar la realitat nacional de Catalunya i alhora ens sentim urgits a reclamar de tots els ciutadans l'esperit de pacte i d'entesa que conforma el nostre tarannà més característic.

Volem recordar un cop més que «defensem la legitimitat moral de totes les opcions polítiques que es basin en el respecte de la dignitat inalienable de les persones i dels pobles, i que recerquin amb paciència la pau i la justícia. I encoratgem el camí del diàleg i l'entesa entre totes les parts interessades a fi d'assolir solucions justes i estables, que fomentin la solidaritat i la fraternitat. El futur de la societat catalana està íntimament vinculat a la seva capacitat per a integrar la diversitat que la configura» («Al servei del nostre poble», 2011, n. 5). Per això creiem humilment que convé que siguin escoltades les legítimes aspiracions del poble català, per tal que sigui estimada i valorada la seva singularitat nacional, especialment la seva llengua pròpia i la seva cultura, i que es promogui realment tot allò que porta un creixement i un progrés al conjunt de la societat, sobretot en el camp de la sanitat, l'ensenyament, els serveis socials i les infraestructures.

El veritable progrés dels pobles exigeix també l'eradicació de la corrupció. És absolutament prioritari i just que en tots els àmbits públics del conjunt de l'Estat es combati la corrupció, que tant de mal fa a la societat. Ens dol i ens avergonyeix que la corrupció s'hagi pogut convertir en quelcom natural –com afirma el papa Francesc- fins al punt d'arribar a constituir una pràctica habitual en les transaccions comercials i financeres, en els contractes públics o en moltes negociacions que impliquen agents de les administracions públiques. Cal un esforç decidit per canviar aquesta manera d'actuar.

Tal com es diu en el document «Església, servidora dels pobres» (2015, n. 11), «és necessari que es produeixi una veritable regeneració moral a nivell personal i social i, com a conseqüència, una major estima pel bé comú, que sigui veritable recolzament per a la solidaritat amb els més pobres i afavoreixi l'autèntica cohesió social. Aquesta regeneració neix de les virtuts morals i socials, s'enforteix amb la fe en Déu i la visió transcendent de l'existència, i condueix a un irrenunciable compromís social per amor al proïsme».

Finalment, demanem als catòlics de totes les opcions polítiques que siguin instruments de pau i concòrdia enmig de la societat catalana, i no deixin de pregar el bon Déu per «una pau cristiana i perpètua» del nostre poble.

Tarragona, 11 de maig de 2017

El Bon Pastor
Revista per a preveres
